

Necropola medievală din Dealul Piscului. Date antropologice

LAURENȚIA GEORGESCU

Materialul de studiu provine din două campanii de teren de la Dealul Piscului (1984 și 1988), datat de arheologul Radu Ciuceanu ca aparținând secolelor XIV—XV¹.

Inventarul descoperit aduce date antropologice și completări în înțelegerea procesului de producție meșteșugărească, a schimburilor comerciale, a diferențelor sociale din evul mediu în așezările din jurul Bucureștiului.

Particularitățile demografice zonale, social-culturale, integrate în aspectul general, dau eșantionului cercetat în necropola Dealul Piscului o structură proprie, asemănătoare cu cea a grupurilor de înhumați care au fost descoperiți și studiați la Măicănești-Străulești, Mănești-Buftea (secolele XIV—XVI) și la Vitan-Bîrzești².

Toate scheletele descoperite au fost depuse în decubit dorsal cu poziția membrilor superioare variabilă, orientate, după ritualul creștin, est-vest, cu ușoare deviații datorită anotimpului de înhumare. Mormintele au fost în majoritate individuale, dar avem și gropi cu reînhumări, care vor face obiectul studiului nostru finalizarea cercetării de teren în zonă.

Ne-au parvenit spre studiu 50 de subiecți, inegal repartizați în grupele de vîrstă-sex deoarece ei reprezintă grupul de înhumați descoperit în două campanii de teren și nu rezultatul unei cercetări exhaustive a necropolei.

Repartizarea după sex a subiecților din seria noastră este prezentată în tabelul de mai jos:

SEXUL	Nr. caz	%
Bărbați	26	52
Femei	7	14
Nedeterminabil (dintre care copii)	17(12)	34(24)
Total cazuri	50	100%

Cu titlu orientativ, acordîndu-se un procent de corecție s-a calculat, cu ajutorul tabelelor de mortalitate, profilul mortalității, durata medie de viață și probabilitate de supraviețuire. Atît la această necropolă, cît și la acelea cu care vin în studiu comparativ, subiecții s-au repartizat după grupele de vîrstă biologică. Există o reținere în ceea ce privește integrarea grupului de femei de la Dealul Piscului

în comparație cu grupurile de femei de la celelalte loturi lucrate, dat fiind numărul foarte mic de subiecți.

Rezultatele calculului mortalității pe intervalele de vîrstă de 0—14 ani, 20—30 ani și peste 60 de ani sînt următoarele, respectînd intervalele enunțate:

- Măicînești — Străulești I (Secolul XIV): 45,96‰; 21,62‰; 5,40‰.
- Măicînești — Străulești II (Secolul XVI): 34,65‰; 24,72‰; 4,54‰.
- Bîrzești — Vitan — București (Secolul XVI): 34,12‰; 45,16‰; 4,54‰.
- Mănești I (Secolul XIV): 47,1‰; 48,1‰; 0,8‰.
- Dealul Piscului (Secolele XIV—XV): 22,22‰; 52,0‰. (Nu s-au înregistrat pînă în prezent cazuri de mortalitate peste 60 de ani; mortalitatea între 30—40 de ani este de 25,78‰).

Avînd în vedere faptul că grupa de vîrstă 0—7 ani este insuficient reprezentată, speranța de viață obținută (30,6 ani) este artificial crescută, așa încît numai după studierea întregului material se poate vorbi de o speranță de viață reală a comunităților umane medievale de la Dealul Piscului.

Chiar dacă este vorba doar de un eșantion, valoarea obținută nu se deosebește semnificativ de celelalte valori din așezările sincrone². Astfel, valorile acestor grupuri studiate pentru speranța de viață sînt:

1. *Intervalul 0—7 ani*

- Măicînești I — 23,9 ani; Măicînești II — 29,0 ani;
Bîrzești-Vitan — 23,2 ani; Mănești I — 20,6 ani; Dealul Piscului — 20,0 ani (?).

2. *Intervalul 20—30 ani*

- Măicînești I — 21,6 ani; Măicînești II — 22,0 ani; Vitan-Bîrzești — 23,2 ani; Mănești I — 20,6 ani; Dealul Piscului — 20,0 ani (?).

La Dealul Piscului, valorile metrice ale craniului indică o variabilitate mai mare a dimensiunilor feței la femei. Indicii cranieni la bărbați sugerează, în această etapă a cercetării, o preponderență a tipului mezo-brahi-dolic (în ordinea frecvenței) iar la femei o predominare a tipului mezocran.

Indicele nazal prezintă o variabilitate mare la ambele sexe. Se constată un mesoprogmatism alveolar cu frecvență mare la bărbați.

Caracterele metrice și morfologice conturează aproape toate formele obișnuite ale tipului europoid din Cîmpia Română, cu excepția unor elemente protoeuropoide la doi subiecți³.

Statura subiecților studiați în necropola Dealul Piscului variază între 148,2—168,2 cm la femei și între 164,4—178,6 cm la bărbați, fără a se constata deosebiri semnificative față de eșantioanele antropologice contemporane din Cîmpia Română studiate pînă în prezent⁴.

Note

- ¹ Radu Ciuceanu, *Cercetări arheologice în Dealul Piscului (Măicănești-ot-Dîmbovița)*. Comunicare la Sesiunea arheologică de rapoarte a șantierelor arheologice pe țară, Sibiu, martie 1989.
- ² Radu Ciuceanu și Laurenția Georgescu, *Cercetări arheologice și antropologice în așezarea rurală de la Dealul Piscului (secolele XIV—XV)*. Comunicare, 12—14 mai 1989, Vaslui.
- ³ Laurenția Georgescu, *Contribuții la cunoașterea populațiilor rurale din centrul Cîmpiei Române în lumina izvoarelor antropologice*. Comunicată la Sesiunea arheologică de rapoarte a șantierelor arheologice pe țară, Pitești, 1988 (sub tipar).
- ⁴ Ioana Popovici și Mircea St. Udrescu, *Date comparate asupra unor populații medievale din Cîmpia Română*, în SCA, IX, 1974, p. 3—6. Ioana Popovici, *Cimitirele de la Străulești, Analiză demografică*, în SCA, 10, 1973, . 15—22.

La nécropole médiévale de Dealul Piscului. Données anthropologiques

RÉSUMÉ

LAURENȚIA GEORGESCU

Il s'agit d'une étude anthropologique effectuée dans la nécropole médiévale (XIVe – XVe siècle) de Dealul Piscului.

On a conclu que les squelettes, présentant des variations quant à la position des membres supérieurs, ont été inhumés, selon le rituel chrétien, respectant l'orientation est-ouest, avec de légères variations dues à la saison de l'ensevelissement. On a étudié 50 sujets (hommes, femmes et enfants), dont la taille va de 148,2 à 168,2 centimètres pour les femmes, et de 164,4 à 178,6 centimètres pour les hommes.